

Aan commissie Algemeen Bestuur en Gemeenteraad
CC college

Marijke Walhout
Telefoon
(010) 800 40 52
E-mail
marijke.walhout@lansingerland.nl

Datum 1 augustus 2019

Onderwerp Notitie griffie bij bespreking en besluitvorming
rapport Rekenkamer: 'Met de beste bedoelingen'

Nummer T19.12503

Beste leden van de commissie Algemeen Bestuur en leden van de gemeenteraad,

Met enige regelmaat brengt de Rekenkamer Lansingerland rapporten uit over onderzoeken die zij al dan niet op verzoek van de raad hebben uitgevoerd. De Rekenkamer voorziet deze rapporten altijd van een of meerdere aanbevelingen voor de raad. Normaliter bereidt de griffie als penvoerder een raadsvoorstel voor met als dictum om de aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen. Voor dit rapport adviseert de griffie een uitgebreider traject te doorlopen.

Brede bespreking rekenkamerrapport burgerparticipatie

Binnenkort staat in het BOB traject het rapport: onderzoek naar burgerparticipatie 'Met de beste bedoelingen' op de agenda. Omdat het onderwerp burgerparticipatie veelomvattend is en de actieve belangstelling van de raad heeft, is er door de commissie/raad meer te bediscussiëren dan alleen de aanbevelingen. Tijdens een door de CU geagendeerd bespreekpunt over Right to Challenge in de commissie AB van januari 2019 is afgesproken om met elkaar diepgaander te spreken over participatie(middelen) en right to challenge, op het moment dat het onderzoeksrapport naar burgerparticipatie door de Rekenkamer wordt gepresenteerd. D66 heeft daarnaast in de raadsvergadering van februari 2019 aangegeven de Routeplanner Right to Challenge¹ bij het bespreken van het rapport te willen betrekken.

Routing en oplegnotitie

Gezien het bovenstaande heeft de griffie aan de agendacommissie het voorstel gedaan om na de beeldvorming door de Rekenkamer op 11 september, het rapport eerst op 18 september als (voorbereidend) bespreekstuk in de commissie AB te agenderen. Na deze bespreking kunnen de uitkomsten door de griffie als penvoerder worden vevat in een raadsvoorstel, dat dan in de oktobercyclus (16 okt cie AB en 31 oktober raad) tot goed voorbereide besluitvorming kan dienen. Tevens zien wij als griffie aanleiding om het BOB traject van deze ondersteunde oplegnotitie te voorzien. Het rapport van de Rekenkamer en de door hen geformuleerde aanbevelingen worden hier in relatie gebracht met eerdere gespreksinhouden in commissie en raad aangaande het onderwerp burgerparticipatie. Ook doen wij hiermee een voorzet om als commissie/raad, aanvullend op de aanbevelingen van de Rekenkamer, te komen tot concretere kaderstelling en gerichtere controle door de raad op de nog door het college uit te brengen nieuwe nota Burgerparticipatie. Dit vanuit de gedachte

¹ Routeplanner Right to Challenge op lijst ingekomen stukken van 21 februari 2019. Zie bijlage I19.00824

dat het van belang is dat de Lansingerlandse burgerparticipatie niet alleen met de beste bedoelingen wordt uitgezet, maar vooral ook gaat leiden tot de beste resultaten.

Kern van het Rekenkamer rapport

De Rekenkamer concludeert dat de gemeente Lansingerland al jaren grote ambities heeft met de (versterking van) burgerparticipatie, maar dat het lang niet altijd lukt deze voornemens te realiseren. Het wordt positief gewaardeerd dat de burgers worden betrokken bij plannen, maar communicatie over wat er met inbreng gebeurt, is niet voldoende. Ook de communicatie gericht op het onder de aandacht brengen van diverse mogelijkheden van burgerparticipatie laat te wensen over. Omdat mogelijkheden tot participatie voor de buitenwacht betrekkelijk onbekend zijn, melden ook weinig mensen zich aan. Gebeurt dat wel dan worden procedures vaak als ingewikkeld ervaren. Men noemt daarbij ook gebrek aan begeleiding en het ter beschikking stellen van geld vanuit de gemeente. De Rekenkamer adviseert meer realistische ambities te hebben als het gaat om burgerparticipatie en een duidelijke visie te ontwikkelen op wat de gemeente met burgerparticipatie wil bereiken. In zo'n visie moet de gemeente bijvoorbeeld de vraag beantwoorden of ze inwoners vooral wil laten participeren om plannen en hun uitvoering te verbeteren, of vooral om de kloof tussen burger en politiek te verkleinen.

Relatie met de besprekingspunten AB

Het rapport van de Rekenkamer gaat over burgerparticipatie in bredere zin en verder dan enkel het onderwerp Right to Challenge. De kern van het rapport sluit echter direct aan bij de besproken vraagpunten over de gemeentelijke activiteiten rondom Right to Challenge in de commissie AB: wordt er voldoende werk gestoken in en is er voldoende aandacht voor het onderwerp? Is het voor inwoners wel duidelijk en overzichtelijk wat de mogelijkheden zijn om dingen over te nemen? Worden ondernemers wel op de juiste manier betrokken? Is de communicatie wel voldoende en is er geen actievere benadering voor mogelijke doelgroepen mogelijk? Conclusie is getrokken dat alle fracties de Right to Challenge en andere participatiemiddelen heel belangrijk vinden. Bij de bespreking van het rekenkamerrapport zou dan moeten gaan over meerdere vormen van burgerparticipatie, participatiemiddelen en uitnodigend besturen: Right to Challenge, Right to Bid, allianties, inzet startende ondernemers, buitenruimte en het sociale domein, communicatie en promotie, goede begeleiding en het op orde brengen van de backoffice om het soms zeer ingewikkelde proces van burgerparticipatie goed te kunnen begeleiden en uit te voeren.

Ook is gerefereerd naar het onderzoeksrapport van de Universiteit van Leiden² over right to challenge en een modelverordening van de VNG³ en deze te betrekken bij de bespreking.

Advies over hoe om te gaan met de aanbevelingen

De Rekenkamer komt op basis van haar onderzoek tot een zestal aanbevelingen. Gezien het feit dat de aanbevelingen direct aansluiten op eerdere discussies in de commissies en raad, geven wij de commissie/raad graag enkele overwegingen mee voor de besluitvorming. Onzes inziens verdient een nieuw traject burgerparticipatie niet alleen de bestaande warme betrokkenheid van de raad. Om

² Onderzoeksrapport van Universiteit van Leiden, instituut van publiekrecht: Een studie naar de mogelijkheden voor een algemene regeling voor het 'Right to Challenge' en andere burgerinitiatieven in Nederland (maart 2019). Zie bijlage I19.19942

³ Modelverordening van VNG is pas eind 2019 gereed.

daadwerkelijk verder te geraken dan goede bedoelingen en te werken aan concrete resultaten kan en moet de raad hierin nadrukkelijk zijn kader stellende en controlerende rol vervullen.

Aanbeveling 1 en 5 zijn gericht op een nieuw op te stellen beleidskader met realistische doelen, een nauwkeuriger afweging van inzet van trajecten, goede evaluatie en leren. Het college heeft al aangekondigd met een nieuwe nota burgerparticipatie te komen.

Vanuit de griffie adviseren wij de raad om aanbeveling 1 en 5 niet alleen over te nemen, maar voor de nieuwe nota en de daaruit voortkomende activiteiten duidelijke kaders en controlemogelijkheden mee te geven:

- *formuleer een visie en daaraan gekoppeld realistische smart geformuleerde doelen.*
- *voorzie de doelen van concrete acties, die zo geformuleerd zijn dat ze door de raad ook goed te monitoren en te controleren zijn op tijdigheid en resultaat. Wanneer worden welke acties uitgevoerd, door wie, welke resultaten kan de raad verwachten en wat zijn de benodigde budgetten voor de betreffende acties?*
- *leg de relatie met de participatieparagraaf van de omgevingswet en maak een afwegingskader voor de toepassing van interactieve beleidsvorming zodat de raad het participatieproces kan monitoren.*

Aanbeveling 2 en 4 richten zich op heldere communicatie.

Ook hier adviseren wij deze aanbevelingen over te nemen, aangevuld met de kaderstelling:

- *in de op te stellen nota een expliciete paragraaf met concrete smart geformuleerde communicatie doelstellingen en -activiteiten op te nemen;*
- *eveneens zo geformuleerd dat ze door de raad te controleren zijn op uitvoering en resultaat.*

Aanbeveling 3 sluit aan op de in de commissie besproken complexiteit van burgerparticipatie en de noodzaak om de backoffice hiervoor op orde te hebben. Participatie, challenges, initiatieven enz. vergen veel ambtelijke inzet, zowel op inhoudelijk als communicatief terrein. Echter: de wijze waarop dit ambtelijk georganiseerd en geborgd wordt, is aan het college. De raad kan de aanbeveling wel ondersteunen door *een variant te formuleren: het college te vragen concreet aan te geven welke maatregelen zij zelf voor ogen heeft om het vervolgtraject burgerparticipatie ambtelijk goed uitgevoerd te krijgen en welke (extra) kosten daarmee gemoeid zijn.*

Aanbeveling 6 bevat elementen die terugslaan op toekomstige inhouden van de nieuwe nota, en reikt aan te overwegen het budget voor initiatieven te vergroten.

Wij geven de raad in overweging dit laatste punt niet op dit moment de besluiten, maar af te laten hangen van de door het college aangegeven benodigde budgetten die gekoppeld zijn aan de smart doelen en -activiteiten in de nieuwe nota burgerparticipatie. Dit geeft de raad concretere controlemogelijkheden of de (eventueel extra beschikbaar gestelde) budgetten ook daadwerkelijk zijn besteed en hebben bijgedragen aan de te bereiken doelen.

Het (concept) raadsvoorstel/raadsbesluit

Wanneer de eerste commissiebespreking tot uitkomst heeft dat de commissie bepaalde zaken aangaande, of gerelateerd aan besluitvorming over, het Rekenkamerrapport ter besluitvorming aan de

raad wil meegeven, kan de griffie als penvoerder één en ander in het voor te bereiden raadsvoorstel/
raadsbesluit opnemen. Wij formuleren hiertoe dan sluitende dicta en de daarbij passende overwegingen
van de commissie.

Marijke Walhout
Griffier

Bijlagen:

Rapport Rekenkamer “met de beste bedoelingen” I19.19962
Persbericht van rekenkamer Lansingerland over onderzoek burgerparticipatie I19.19961
Begeleidend schrijven college U19.05619
Routeplanner Right to Challenge I19.00824
Rapport Right to Challenge I19.199942
